

EL NU

Quant més primitiu era l'ésser humà, menys important era la nuditat i més s'acostava a l'animal. Per tant, també els seus sentits estaven més al servei de l'autodefensa, de manera que les representacions artístiques pròpies del Paleolític Superior –amb les seves venus estatopígies– s'orientaven vers la reproducció i la fertilitat més que no pas cap a una estètica valorativa de la bellesa del cos, com feren després els grecs i romans amb cànons i proporcions, i després, al Renaixement, amb una voluntat de coneixement i entrant en l'anatomia, en les visions en escorç i perspectiva. La formació acadèmica que s'utilitzà en el Renaixement és la mateixa que tingueren els grans genis del segle XX, que iniciaren una nova estètica trencant i transgredint les normes imperants fins aleshores. Aquesta fou també la nostra formació artística, després de la Guerra Civil espanyola, el que representen els 10 anys que van del 1940 al 1950. La meva formació, doncs, ha sigut acadèmica, fins diria que rigorosa, pensant en què això era el que comportaven els feixismes que ens van tocar viure. Però, tot i amb els seus defectes, cal considerar un aspecte molt important: l'educació de la percepció visual, el fet de disciplinar la captació de les formes humanes, l'anatomia, i d'aprendre a transportar-les a un pla o un volum, igualment com els molts aspectes de la natura, tant encaixar la línia com el clar i el fosc, o el color, la perspectiva, l'atmosfera, etc. Al meu entendre, captar la realitat té un vessant enriquidor per les moltes formes que ens són necessàries per a lliurar-nos de les maneres o modes com les imatges ja fetes ens poden influir. Partir de la realitat m'ha portat a ser més independent en la meva creativitat, encara que el procés pot ser més llarg

que el simple fet de captar les obres materialitzades, i partir d'elles i les seves inquietuds. A mi em plau més fer néixer l'obra, si és possible, de la realitat, del seu plantejament, del pensament o de la lectura. Però reconec que no és fàcil prescindir d'aquelles obres que ens ofereixen les exposicions, els museus, les publicacions especialment d'art contemporani, etc.

Si bé al principi el que feia eren models de guix de figures humanes de l'art grec i romà o del Renaixement, o sortia a dibuixar el meu entorn (persones, animals o paisatges), fou al 1944 que vaig trobar-me amb el model viu a l'Escola d'Arts i Oficis d'Olot, i semblantment en l'Escola Superior de Belles Arts de St. Jordi de Barcelona. Al meu entendre, aquests anys no foren en va, però sí que deixaren un hàbit de captació objectiva del que és difícil alliberar-se'n, però crec que pot ser un mitjà per a anar a més si s'aguditzava la intenció. Ha de ser un mitjà més que no pas una finalitat. És cert que molts artistes plàstics prefereixen aprofundir en un concepte determinat, i que se'ls valori per aquest tipus d'obra. A mi em plau pensar que en tots els conceptes i expressions hi ha molt a fer i a dir, i que l'ésser humà serà sempre la referència primera i aquella que ens relaciona, com també la pauta objectiva per tal d'enriquir precisament l'expressió subjectiva, que és el que he procurat fer al llarg de la vida.

El tema del nu porta implícita una empatia dins l'espècie, és una atracció que està per damunt de la raó, en la que tant els rostres com les diferents parts del cos ens comuniquen i ens motiven, i al llarg dels segles s'ha anat enriquint de diferents maneres.

Després de l'època escolar acadèmica, arriba una època de sequera, primer per la meua caiguda i després per tendir més cap a l'obra d'encàrrec: el fet de pensar i orientar una obra vers un fi, un espai i un servei, per a una funció determinada, feu que el tema del nu quedés apartat, i fou en petits moments (1965-1967, 1970-1971) que el vaig reprendre. Però el 1972 s'inicià una forta entrada en aquest tema, tant en dibuixos com en pintures, que culminà de manera especial amb unes escultures de poliuretà del 1973/1974. El 1979, a l'obrir l'acadèmia "Estudi d'Art", el meu interès s'enfocava en què durant el segon trimestre el coneixement del cos humà hi fos molt present, i per tant significà entrar novament en el tema del nu. I així, durant els prop de 20 anys que va durar el vaig tenir ben present en l'educació de la percepció visual, igualment com en les diferents representacions plàstiques que donaren lloc a diverses exposicions. Hi hagué un moment en què es tractava de fer que dues expressions contradictòries convisquessin en una mateixa obra, també aplicant-hi tècniques noves.

Les tandes de dibuixos foren un tornar a alimentar la captació objectiva per a derivar-la a noves expressions subjectives. Voldria fer un cant a la realitat objectiva, que és el que tots vivim, com el medi més enriquidor del nostre aliment sensitiu i que virtualitza molts aspectes de la nostra vida, i qui es dedica a l'art en rep, per la seva sensibilitat, un ampli panorama engruixit per les moltes representacions a diferents nivells que les seves capacitats li ofereixen.

Aquest anar a la font i procurar alimentar-te'n de nou no és una acció regressiva, ans al contrari, sinó que amplia, abasta i potencia el molt que podem dir i donar amb llenguatges subtils o agressius, ineptes, espontanis... Cal procurar trencar els propis esquemes i contradir la pròpia lògica per a fer més lliure la creativitat, en disciplines diferents, en expressions i tècniques diverses, i, com he dit abans, posant en joc dues o tres expressions al mateix temps. Variar les tècniques demana també noves solucions, tant si és un dibuix fet mitjançant el traç en una matèria determinada, com un gravat que trenca les normes establertes, tot es va sumant per a deixar testimoni del que cadascú és i viu, s'han d'obrir constantment les nostres possibilitats. Fer nous plantejaments per a acabar el que tenim. I és molt el que podem donar encara. Hem de vigilar que els conceptes que semblen més coherents en una certa direcció, per més consagrada que estigui, no ens bloquegin i ens impedeixin anar més enllà.

Al meu entendre, és important insistir en els tempteigs i el naixement de dibuixos i estudis en els blocs o quaderns. He pogut trobar 18 blocs de 80 fulls i 6 de 60 fulls, que fan un total de 1.080 fulls (i pensant que jo sóc d'abans de la II Guerra Mundial, aprofito els fulls per un costat i per l'altre), per tant, vol dir que el nu està protegit per un bon coixí d'esbossos i ganes d'aprofundir-hi.

Fita (2009)